

Двадесет и трета Международна олимпиада по лингвистика

Букурещ (Румъния), 26 юли – 2 август 2026 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Правила за оформяне на решенията на задачите

Не преписвайте задачите. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове). На всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилията си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

Ако не е казано друго, опишете закономерностите и правилата, които сте забелязали в данните. В противен случай Вашето решение няма да получи пълен брой точки.

Задача № 1 (20 точки). Дадени са думи на езика централен юпик заедно с фонетичните им транскрипции и преводите им. Всички те са транскрибирани в съответствие с произношението на диалекта на залива Нортън Саунд (НС):

qasgulek	[ˈqaz.ɣu.ʒəkʰ]	ивичест тюлен
nanepak	[na.ˈnəf.pakʰ]	голямо езеро
tep'liuq	[ˈtəp.ʒi.uqʰ]	той прави ферментирали рибешки глави
nav'pagtuq	[ˈnav.pax.tuqʰ]	то наистина се счуни
qamiq'vak	[qa.ˈmiq.vakʰ]	вид нощна пеперуда
nat'rarkaq	[ˈnat.ɤaχ.kaqʰ]	материал за подметки на кожени ботуши
calugun	[ca.ˈʒu.ɣun]	стъргало за кожа
kaal'taaq	[ka.ˈaʒ.ta.aqʰ]	карта за игра
ullelluku	[u.ˈʔəʔ.ʔu.ku]	обръщайки го наопаки
ilquineq	[ˈiʔ.qu.ˈiː.nəqʰ]	череп
kaltuuvvilaq	[ˈkaʔ.tu.ˈuː.fi.ʒaqʰ]	картоф
kayangurngalnguq	[ka.ˈjaː.ŋuɤ.ˈŋaʒ.ŋuqʰ]	овален предмет
assikekeka	[a.ˈsiː.kə.ˈkək.ka]	харесвам го
paluteqerru	[pa.ˈʒuː.tə.ˈqəχ.xu]	моля, затвори го
iggiggiayuli	[i.ˈxiː.xi.ˈaː.ju.ʒi]	вирджински бухал
ilalkumalria	[i.ˈʒaʔ.ku.ˈmaʒ.ɤi.a]	жертва
apepailgaku	[a.ˈpəp.pa.ˈiʒ.ɣa.ku]	преди да го попитам
yuarutlertangqertuq	[ju.ˈaː.ɤutʰ.ˈʔəχ.taŋ.ˈqəχ.tuqʰ]	има стара песен
tutgarrlugaq	[ˈtutʰ.xaχ.ˈʔuː.ɣaqʰ]	внук, внучка
cuukvagtalek	[cu.ˈukʰ.fax.ˈtaː.ʒəkʰ]	място с много щуки
cangatenrituten	[ca.ˈŋaː.tən.ˈɤiː.tu.tən]	нищо ти няма
cungagcessvakartat	[cu.ˈŋax.cəs.ˈfaː.kaχ.tatʰ]	колко са зелени!

От дадените по-горе форми само последните четири се произнасят другояче в друг диалект на езика — общоцентрален юпик (ОЦЮ). По-долу са дадени фонетичните транскрипции на тези форми на диалекта ОЦЮ:

tutgarrlugaq	[ˈtutʰ.ˈxax.ʈu.ɣaqʰ]	внук, внучка
cuukvagtalek	[cu.ˈukʰ.ˈfax.ta.ʒəkʰ]	място с много щуки
cangatenrituten	[ca.ˈŋaː.tən.ɣi.tuː.tən]	нищо ти няма
cungagcessvakartat	[cu.ˈŋax.ˈcəs.fa.ˈkax.tatʰ]	колко са зелени!

(a) Напишете на централен юпик:

1.	[ˈməʈ.qu.ʒəʒ.ʒi.ux.ta]	горски инспектор
2.	[qa.ˈjaː.pix.ˈkaː.ni]	собственият му бъдещ истински каяк
3.	[ta.ˈʈiː.xaqʰ]	кука, използвана за каяк
4.	[ˈkəx.sa.ˈiʈ.ku.taɣʰ]	намордник за куче
5.	[ˈcip.ɣa.ˈʈax.tuɣʰ]	той изведнъж се затъжи за дома

За форми, които са възможни само в един от двата диалекта (НС или ОЦЮ), посочете кой диалект е представен.

(b) Напишете фонетичните транскрипции на дадените по-долу форми:

6.	aartartuq	той е склонен да бъде предпазлив
7.	akekataki	ау!
8.	negavgun	корен, използван като гъба за баня
9.	atasuak	летни панталони
10.	ner'ciquq	той ще яде
11.	alikenritaqa	не се страхувам от това
12.	neqlinrrarmek	от току-що нарязана риба

Където произношението на двата диалекта е различно, напишете и двете транскрипции и посочете диалекта за всяка от тях.

△ Езикът централен юпик е от ескимоско-алеутското семейство. Говори се от около 10 000 души в югозападна Аляска в Съединените американски щати.

Знакът [ː] бележи дълга гласна. Знакът [·] разделя срички. Знакът [ˈ] се поставя преди ударена/-и сричка/-и.

[ʰ] означава, че предходната съгласна се произнася с придихание.

[ə] ≈ ъ в думата *късмет*.

[c] ≈ ч.

[j] = ѝ в думата *йод*.

[ʈ] се произнася като с, но езикът е в позиция като за л; [ʒ] е звучно [ʈ].

[ŋ] = н в думата *гонг*.

[q] ≈ к в *къс*, но по-назад в устата.

[x] = х в *хан*; [ɣ] е звучно [x].

[χ] ≈ х в *хъс*, но по-назад в устата; [ʁ] е звучно [χ].

—Лай Оцука (консултантка: Сали Самсън)

Задача № 2 (20 точки). Дадени са думи и изрази на езика йелъ-дне и българските им преводи в случаен ред:

1. kpêdê	A. черен
2. kpêdêkpêdê	B. съвсем бял
3. kpaapî ntóó	C. орех, който става черен, когато се опече
4. kpaapî tp:oo	D. малък кораб
5. nkéli tp:oo	E. дървото има червени листа
6. tpile kpaapîkpaapî	F. бяло нещо
7. yi yâa taataa	G. пиленце на бяло какаду

Ето още няколко думи и изрази на йелъ-дне и българските им преводи в случаен ред:

8. chêêpî mbwii miyó	H. пчела
9. kinikini	I. парчета желязо
10. límî k:ii	J. европейец, чужденец
11. mty:aa mty:aa	K. мазен
12. mty:aa wee	L. насекомо
13. nkéli chêêpî pâa	M. два дълги и тънки камъка
14. nkéli pi	N. бързо („като мълния“)
15. tpile wee	O. пръчка
16. yi mbwii	P. сладък

Най-сетне ето още няколко думи и изрази на йелъ-дне и българските им преводи в случаен ред:

17. kémi nt:uu	Q. алкохолна напитка
18. k:ii miyó	R. труп
19. nkéli mbwaa	S. очна ябълка
20. ngwolo nt:uu	T. зелена змия
21. mbwaa	U. тения, чревен червей
22. mwi pê	V. висок и слаб човек
23. tpile pê k:ii kîgha nt:uu k:ii	W. дървесни стволове
24. pi mbwii	X. два банана (растения)
25. pi ntóó	Y. (неузряло) манго
26. tpile pê yi kuu yâa k:ii	Z. вода
27. yi pâa	AA. жълта змия

(a) Определете верните съответствия.

(b) Преведете на български:

28. k:ii (тази дума има две значения; дайте ги и двете)

29. kpaapî 30. kîgha 31. mty:aa 32. nkéli dnye 33. ngwolo 34. kémi kîgha nt:uu

(с) Преведете на йелъ-дне:

ВВ. син(ът му)

ЕЕ. свеж, суров

НН. остров Росел

СС. зелен

FF. (неузрял) плод

DD. мазнина

GG. черен човек

(d) Определете верните съответствия между следните думи на йелъ-дне и картинките по-долу, знаейки, че *nté* $\approx$ *k:ii*.

35. краарі *tp:oo* краарі *tp:oo*

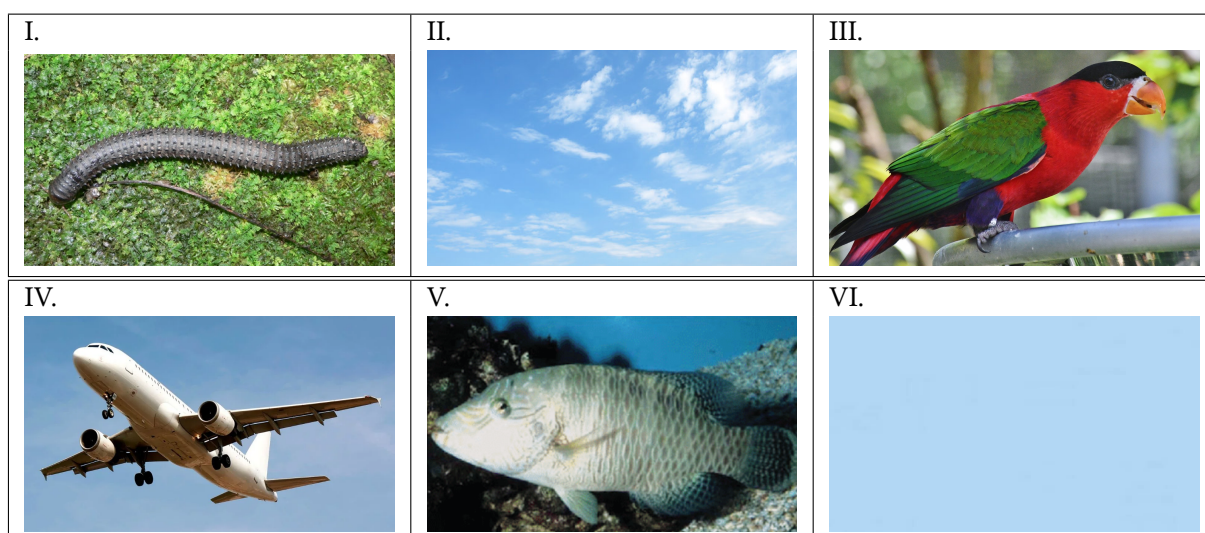
36. *mbóó*

37. *mbóó nté*

38. *mbóó p:uu nkéli*

39. *pê pê*

40. *taa*

(e) Обяснете по какъв начин се назовават цветовете на езика йелъ-дне.

⚠ Не се изискват и няма да се оценяват никакви допълнителни обяснения освен отговорите.
Езикът йелъ-дне (*Yéli Dnye*) към момента е неклассифициран и е възможно да е изолиран език. Говори се от около 5000 души на остров Росел, в югоизточната част на Папуа Нова Гвинея.

Бялото какаду е вид птица. Южната част на Папуа Нова Гвинея исторически е била под британско, а по-късно и под австралийско управление.

â, ê, î, é, ó са гласни звукове. Знакът [·] показва, че следващият гласен звук се произнася носово.

—Дан-Мирча Миря

Задача № 3 (20 точки). Дадени са изречения на езика икито и българските им преводи. Ако повече от едно изречение на икито съответства на един и същ превод на български, са дадени всички възможни изречения на икито.

1. Ima paapaaja masiitiirii — Ема ще продаде рибата.
2. nu=iina isikirii iiyii — Той/тя ще скъса това вџе.
3. $\left\{ \begin{array}{l} ki=iita masiitiirii Jaime \\ ki=Jaime masiitiirii iita \end{array} \right\}$ — Аз ще продам на Хайме кџцата.
4. nu=naajuukura simiimi — Той/тя написа книгата.
5. ki=iina masiirii ikwani saawiri — Аз ще купя това мачете, което е на мъжа.
6. ki=iipi asuraaja sakiirii mira — Аз ще сдѣвча маниоката, която е на тези деца.
7. Leo iipi siwiirarii ikwaniwiya — Лео ще посети тези мъже.
8. kia=Leo iita irikatajuurii — Ти ще поправиш кџцата, която е на Лео.
9. ki=simiitakura iimi simiimiya — Аз прочетох тези книги.
10. nu=iimi irikatajuurii iiminaka — Той/тя ще поправи тези канута.
11. kia=kariiniikura miisaji kajinani — Ти се погрьжи за животното, което е на жената.
12. ki=simiitakura iina simiimi paajuuyaana — Аз прочетох книгата, която е на този учител.
13. $\left\{ \begin{array}{l} nu=paapaaja miitiirii iina ikwani \\ nu=iina miitiirii ikwani paapaaja \end{array} \right\}$ — Той/тя ще даде на този мъж рибата.
14. ki=nikikura iipi kaajiya iitimira — Аз видях животните, които са на тези жени.
15. kia=iina simiimiya simiitarii maaya — Ти ще прочетеш книгите, които са на това дете.
16. $\left\{ \begin{array}{l} kia=iina masiitiirii simiimi paajuuyaana \\ kia=paajuuyaana masiitiirii iina simiimi \end{array} \right\}$ — Ти ще продадеш на учителя тази книга.

(a) Преведете следните изречения на български. Дайте повече от един превод, ако е възможно. Убедете се, че всеки превод може да бъде разбран само по един начин.

17. kia=iipi siwiirarii miisaji paajuuyaapi
18. nu=nikikura Leo paapaaja
19. ki=iina masiitiirii miisaji iimina
20. ki=iipi kariiniirii iina mira ikwani

(b) Преведете следните изречения на икито. Дайте повече от един превод, ако е възможно.

21. Ти кѹпи канутата, които са на тези деца.
22. Ти ще скъсаи вџето, което е на учителя.
23. Аз ще купя кџцата, която е на тези жени.
24. Той/тя ще продаде на Ема тези книги.
25. Аз ще поправя това кану, което е на тези мъже.

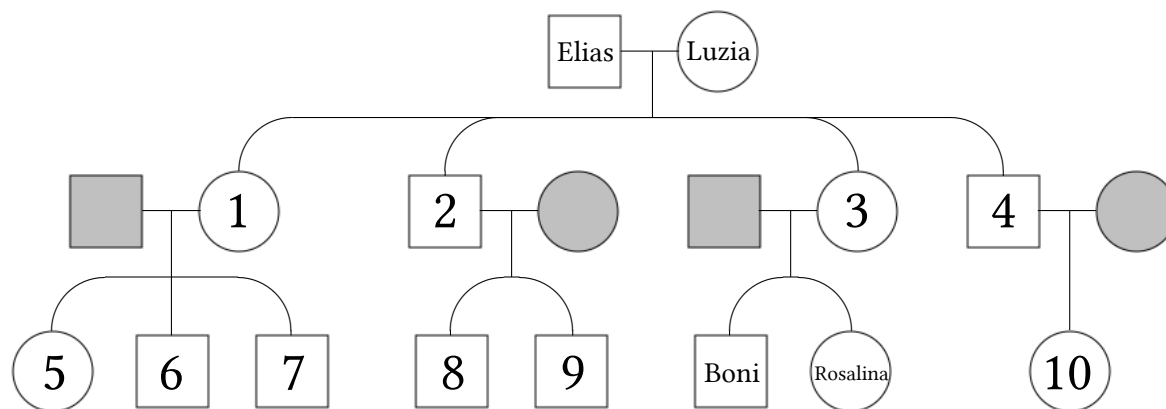
△ Езикът икито е от сапароанското семейство. Говори се от по-малко от 100 души в перуанската Амазония.

i е гласен звук. j = h в английската дума *hello*. Знакът $\square$ служи за разделител на две части в една дума. В езика икито има тонове, но в тази задача за простота те не са означени.

Ема, Лео и Хайме са имена на хора.

—Иймър Макнайт

Задача № 4 (20 точки). Дадено е родословното дърво на семейство, говорещо езика сакърабиат. В дървото братята и сестрите са подредени отляво надясно от по-големи към по-малки.

□: мъж ○: жена ∩: братя и сестри —: брак |: синове и дъщери

Дадени са имената на четирима от членовете на това семейство: най-възрастната съпругеска двойка (Elias и Luzia) и двамата най-възрастни (Boni и Rosalina) от най-младото поколение. Други членове на семейството са означени по-долу с буквите (A–J) и са представени на дървото с числата (1–10) не непременно в този ред. Хората, оцветени в сиво, не се появяват в тази задача.

Разгледайте някои възможни изказвания на тези хора, с които те описват семейните си връзки. Във всяка колона говорещият е посочен отляво, а репликите на този човек са отдясно. Например G: *Elias abitop* означава, че G казва „Elias е *abitop* = ... ми“.

Elias: A otak H otaup	B: Rosalina omăyikut A okoypet D otak E otaup I omăyikut	F: C _____(iv) E okip G āsi I okoypet	H: Elias abitop B oyke C omăyikut D _____(vi) E otaup
Luzia: B omēpit	C: I okoypet G āsi	G: Elias abitop Boni okupi mēpit A okupi B _____(v) E okwa taup F omēpit I omēpit	I: F okwa G āsi
Boni: J okip	D: Rosalina _____(ii) F okwa I okupi		J: B abitop F oyke I okoypet
Rosalina: A āsi	E: C okip D _____(iii) J oyke		
A: Luzia āsi Rosalina omēpit B okwa D okwa tak E okwa taup F oykey mēpit G oykey I _____(i)			

- Определете верните съответствия между числата (1–10) и членовете на семейството (A–J).
- Посочете реда на раждане на членовете на семейството (5–10).
- Запълнете пропуснатите места (i–vi). За всеки пропуск има само един възможен отговор, но отговорите не се състоят непременно от само по една дума.

△ Езикът сакърабиат е от тупарийския клон на тупийското семейство. Говори се от около 13 души в бразилската амазонска джунгла, близо до границата с Боливия.

u е гласен звук, подобен на ъ. Знакът □ означава носов гласен звук.

—Лай Оцука (консултантка: Ана Виласи Галусиу)

Задача № 5 (20 точки). Дадени са изречения на български език и преводите им на комнджо:

1. <i>Аз ги срещнах вчера.</i>	kayé thewafé
2. <i>Вие ме викахте преди седмица.</i>	nümä wobräknwath
3. <i>Ние ги държахме преди седмица.</i>	nümä efathwake
4. <i>Ние ви поддържахме преди седмица.</i>	nümä thefafake
5. <i>Вие ни срещате сега.</i>	zena nwagrwath
6. <i>Ние ви виждаме сега.</i>	zena emarwe
7. <i>Аз ги викам сега.</i>	zena ebräknwé
8. <i>Те ви върнаха преди седмица.</i>	nümä thäbrimath
9. <i>Вие ни държахте преди седмица.</i>	nümä nfathwath
10. <i>Ние ги върнахме вчера.</i>	kayé thäbrime
11. <i>Вие ме видяхте преди седмица.</i>	nümä zwemarath
12. <i>Те ни повикаха вчера.</i>	kayé nznästh
13. <i>Те ме повикаха преди седмица.</i>	nümä zwäsath
14. <i>Аз ги срещам преди седмица.</i>	nümä ewagrwa

(a) Преведете на комнджо:

15. *Вие ме поддържахте вчера.*
16. *Аз ви повиках преди седмица.*
17. *Вие ме държите сега.*
18. *Те ни срещнаха преди седмица.*

(b) Преведете на български по всички възможни начини:

19. **nümä nbrigwath**
20. **kayé thefafé**
21. **nümä emarwa**
22. **kayé nznäbrimth**

△ Езикът комнджо е от семейството ям. Говори се от около 250 души в село Роуку, южна Папуа Нова Гвинея.

ä, é, ü са гласни звукове; th е съгласен звук.

—Веско Милев (консултант: Кристиан Дьолер)

Редактори: Самюел Амед, Акош Блашкович, Михай-Александру Брату, Милена Венева, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич, Шинджини Гхош, Аида Давлетова, Иван Держански (техн. ред.), Хю Добс, Ана Мета Долинар, Борис Иомдин, Бруну Л'Асторина, Ли Тхехун, Иймър Макнайт, Дан-Мирча Миря (отг. ред.), Андрей Никулин, Пан Туңлъ, Алексей Пегушев, Ян Петър, Александър Пиперски, Пшемислав Подлешни, Мария Рубинщейн, Даниел Руцки, Кадзуне Сато, Елисия Уорнър, Анджела Хоу, Давид Хултман.

Български текст: Милена Венева (одобрили: Иван Держански, Павел Софрониев).

Наслука!

Име и фамилия _____ Номер на място _____

bg

Двадесет и трета Международна олимпиада по лингвистика

Букурещ (Румъния), 26 юли – 2 август 2026 г.

Лист за отговори: **Задача № 2**

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.

(b) 28. k:ii –

- _____
- _____

29. kraapî – _____

30. kîgha – _____

31. mty:aa – _____

32. nkéli dnye – _____

33. ngwolo – _____

34. kémi kîgha nt:uu – _____

(c) BB. син(ът му) – _____

CC. зелен – _____

DD. мазнина – _____

EE. свеж, суров – _____

FF. (неузрял) плод – _____

GG. черен човек – _____

HH. остров Росел – _____

(d)

35.	36.	37.	38.	39.	40.
-----	-----	-----	-----	-----	-----

(e) Обяснете по какъв начин се назовават цветовете на езика йелъ-дне.

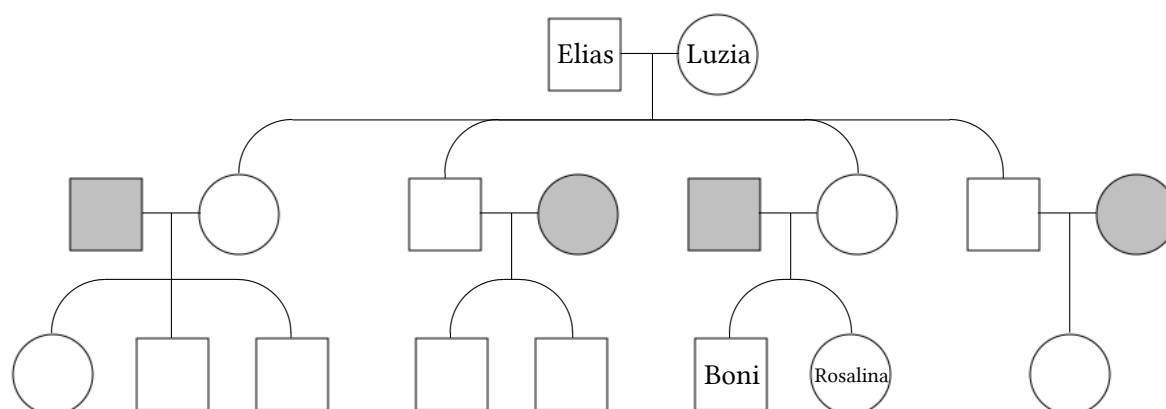
bg

Двадесет и трета Международна олимпиада по лингвистика

Букурещ (Румъния), 26 юли – 2 август 2026 г.

Лист за отговори: **Задача № 4**

(a)

(b) Boni > Rosalina > > > > > >

(c) (i) _____

(ii) _____

(iii) _____

(iv) _____

(v) _____

(vi) _____